

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci žalobkyně: **X X**, narozena dne x. x. xxxx, státní příslušnost Ukrajina, toho času v X, zastoupena X, se sídlem X, X, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2017, čj. OAM-62/LE-BE01-BE04-2017,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Vymezení věci

Žalovaný napadeným rozhodnutím neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 314/2015 Sb. (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný poukázal na to, že žalobkyně nebyla v zemi původu politicky činná a nesdělila nic, z čeho by vyplývalo, že jakýmkoliv způsobem uplatňovala svá politická práva a svobody [§ 12 písm. a) zákona o azylu]. Žalovaný dále uvedl, že po provedeném řízení nedospěl k závěru, že by žalobkyně mohla ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný neshledal odůvodněnými obavy žalobkyně z ohrožení ze strany osoby, od níž si vzala půjčku, kterou nesplácela. Žalobkyně se v případě problémů s těmito soukromými osobami, které jí údajně vyhrožovaly, měla obrátit na ukrajinské státní orgány či bezpečnostní složky. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobkyni uváděné důvody a

údajné obavy z věřitelů, kteří jí měli vyhrožovat, jsou pouze účelově uvedené s cílem vytvořit relevantní důvody pro zabránění vyhoštění do vlasti po jejím zadržení pro nelegální pobyt, poté co jí po téměř dvanácti letech nelegálního pobytu v České republice bylo opakovaně uděleno správní vyhoštění a byla umístěna do zařízení pro zajištění cizinců za účelem realizace tohoto vyhoštění. Dále žalovaný uvedl, že se žalobkyně v případě jakýchkoliv problémů s vyhrožováním ze strany věřitelů měla obrátit s žádostí o pomoc na oficiální ukrajinské státní orgány či bezpečnostní složky. K azylu za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu žalovaný sdělil, že z žádných jemu dostupných informací nevyplývá, že by v České republice byl udělen azyl některému z rodinných příslušníků žalobkyně. Dále žalovaný uvedl, že v průběhu řízení nezjistil žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.

Ve vztahu k možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu vycházel žalovaný z výpovědi žalobkyně, ze závazného stanoviska k jejímu vycestování vydanému pro účely správního vyhoštění a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Žalovaný dospěl k závěru, že nejsou dány zákonné důvody pro doplňkovou ochranu, neboť žádnou skutečnost, kterou žalobkyně ve správním řízení uvedla nebo která vyplynula ze zpráv o zemi původu, nelze charakterizovat jako vážnou újmu a podřadit ji pod některý z případů uvedených v § 14a odst. 2 zákona o azylu. K doplňkové ochraně za účelem sloučení rodiny dle § 14b zákona o azylu žalovaný uvedl, že z žádných jemu dostupných informací nevyplývá, že by v České republice byla udělena doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobkyně.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného z důvodu, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany byl porušen § 2 odst. 1, § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu. Dále žalobkyně uvedla, že žaloba bude následně doplněna ustanoveným zástupcem.

Dne 26. 6. 2017 podala žalobkyně prostřednictvím svého zástupce doplnění žaloby. V něm žalobkyně zdůraznila, že se obává pronásledování ze strany osob, u kterých si vypůjčila finanční obnos, který nesplácela. Společnost, od které si půjčila peníze, jí začala vyhrožovat, a proto se rozhodla odcestovat. Zároveň bylo vyhrožováno i její rodině, což byl jeden z dalších důvodů, proč vycestovala ze země. Žalobkyně se domnívá, že vzhledem k tomu, že si vypůjčila vysoký finanční obnos (20.000 euro), ji v případě návratu na Ukrajinu hrozí, že ji zabijí, neboť taková je na Ukrajině běžná praxe. Z uvedeného dle žalobkyně vyplývá psychický nátlak a pronásledování ze strany soukromých osob. S tímto souvisí otázka o dostatečnosti poskytnuté ochrany před pronásledováním ze strany státu, kam má být žalobkyně navracena. Žalobkyně v této souvislosti poukázala na neschopnost Ukrajiny zabezpečit ochranu odpovídajícím způsobem a na zkorumpovanost policie. Ukrajina dle žalobkyně není schopna nebo ochotna jí odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu ze strany soukromých osob.

Žalobkyně dále namítla, že žalovaný ve svém rozhodnutí pouze uvedl, že při posouzení žádosti o mezinárodní ochranu vycházel rovněž z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, ale získané informace nijak nereflektuje v napadeném rozhodnutí. Obsáhlý výčet dokumentů na straně 3 napadeného rozhodnutí není v rozhodnutí nikterak reflektován a citován ve vztahu k obavám z pronásledování. Výčet sice působí jako obsáhlý zdroj informací, ze kterých žalovaný čerpal, avšak v samotném rozhodnutí necitoval žádný z nich. Tento postup nepovažuje žalobkyně za dostatečný a dle jejího názoru ji omezuje v možnosti konkrétně reagovat na vyjmenované zprávy. Žalovaný opakovaně zpochybňoval tvrzení žalobkyně a poukazoval na její pobytovou historii. Nijak však nerefletoval informace ze shromážděných informací a zpráv ve vztahu k důvodnému strachu z pronásledování žalobkyně v případě návratu do země původu.

Ve vztahu k doplňkové ochraně žalobkyně poukázala na skutečnost, že by jí v případě návratu na Ukrajinu hrozilo mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání ze strany soukromých osob [(§ 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu], od kterých si půjčila peníze a nebyla je schopna splácet, načež bylo jí a její rodině ze strany těchto osob vyhrožováno.

V souvislosti s udělením doplňkové ochrany žalobkyně namítla, že žalovaný neprokázal, že by Ukrajina byla považována za bezpečnou zemi, ve které by byla zabezpečena fungující a adekvátní ochrana. Žalobkyně vícekrát uváděla, že v případě návratu jí hrozí vážná újma ze strany soukromých osob, přičemž státní aparát jí adekvátní ochranu nemůže poskytnout vzhledem k vysoké korupci a propojení s mafií.

Žalobkyně závěrem namítla, že žalovaný měl zhodnotit okolnosti jejího případu v souvislosti s možností udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost podané žaloby. Žalobkyně dle něho měla v případě jakýchkoliv problémů s vyhrožováním ze strany soukromých osob, od kterých si půjčila peníze, žádat o pomoc oficiální ukrajinské státní orgány či bezpečnostní složky. Dle žalovaného bylo jednoznačně prokázáno, že potíže uváděné žalobkyní nelze považovat za pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Žalovaný rovněž posoudil, zda žalobkyně splňuje podmínky pro přiznání humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Žalovaný se řádně vypořádal i s tvrzeními žalobkyně ve vztahu k doplňkové ochraně dle § 14a zákona o azylu a neshledal, že by byly dány důvody pro její udělení.

V replice ze dne 17. 7. 2017 žalobkyně setrvala na své argumentaci uplatněné v doplnění žaloby. Ve vztahu k tvrzení, že orgány na Ukrajině nejsou schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmu ze strany soukromých osob, žalobkyně odkázala bez jakéhokoliv bližšího upřesnění na zprávy, které toto potvrzují. Navázala, že o neschopnosti fungujícího právního systému svědčí i článek The Norwegian Country of Origin Information Centre (Landinfo) z července 2015, podle něhož jsou soudy na Ukrajině charakteristické vysokou mírou korupce a silnou závislostí na výkonných orgánech, důvěra veřejnosti v soudy je velmi malá. Dále žalobkyně zmínila, že již

v minulosti opakovaně uváděla, že jí hrozí vážná újma ze strany soukromých osob napojených na mafii. Vážná újma hrozí kvůli dluhům nejen jí, ale i její rodině. Ty samé soukromé osoby vyhrožovaly i jiným dlužníkům, pravděpodobně se jedná o organizovaný subjekt, který používá fyzické a psychické vyhrožování jako jeden ze způsobů vymáhání dluhu.

Posouzení žaloby

Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.

Soud rozhodl o žalobě bez jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť oba účastníci s tímto postupem vyslovili souhlas.

Ze správního spisu soud zjistil, že dne 26. 3. 2017 byla žalobkyně kontrolována hlídkou cizinecké policie v restauraci v Praze, kde pracovala jako pomocná kuchařka. Po vyzvání k prokázání totožnosti žalobkyně policistům předložila ID kartu Rumunska, vedenou na jméno X X. Po pochybnostech ze strany cizinecké policie byla žalobkyně převezena na policejní oddělení a pomocí daktyloskopického testu byla zjištěna shoda s ukrajinskou ID kartou vystavenou na jméno X X. Na základě této skutečnosti se žalobkyně dozvěděla, že jí v roce 2010 bylo českými orgány uděleno správní vyhoštění a po návratu zpět na Ukrajinu si změnila příjmení z X na X. Následně se pod svým novým jménem v říjnu 2010 do České republiky vrátila na základě maďarského turistického víza i přesto, že ještě neuplynula doba, po kterou jí nebyl umožněn vstup na území Evropské unie. Jakmile skončila platnost krátkodobých víz na její stávající jméno X X, opatřila si uvedenou rumunskou ID kartu. Na základě uvedeného bylo žalobkyni dne 28. 3. 2017 uloženo správní vyhoštění. Téhož dne nabyl právní moci trestní příkaz Obvodního soudu pro Prahu 4, kterým byla žalobkyně shledána vinnou z trestného činu podle § 348 odst. 1 trestního zákoníku, a bylo jí uloženo vyhoštění na dobu dvou let. Za účelem realizace vyhoštění byla téhož dne žalobkyně zajištěna. Dne 31. 3. 2017 podala žalobkyně v zařízení pro zajištění cizinců žádost o mezinárodní ochranu. Dne 4. 4. 2017 došlo k přezajištění žalobkyně podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

Žalobkyně v poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 4. 4. 2017 uvedla, že do České republiky přicestovala z Ukrajiny naposledy v roce 2010 na platný cestovní doklad a maďarské turistické vízum na 9 dní vlakem a autobusem přes Maďarsko a Slovensko. Žalobkyně pochází z Ivanofrankivské oblasti a poslední bydliště měla v Dněpropetrovské oblasti, je pravoslavného vyznání. Je svobodná a bezdětná. Zdravotně je v pořádku. Svou žádost odůvodnila tím, že má na Ukrajině od roku 2010 velký dluh u soukromé osoby, který nemá z čeho splácet. Proto v roce 2010 odcestovala do České republiky. Osoba, která jí peníze půjčila, vyhrožovala její matce a bratrovi. Matka žalobkyně podnikla kroky vedoucí k tomu, že rodina za dluh odpovědná není, a tak jim už není vyhrožováno. Kdyby se žalobkyně na Ukrajinu vrátila, byla by v případě nesplacení dluhu v ohrožení. Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo zjištěno, že žalobkyně používala falešný občanský průkaz na rumunskou státní příslušnost, aby mohla pobývat na území Evropské unie. Před odjezdem žila v domě v obci X

v Dněpropetrovské oblasti, ve kterém dosud žije její matka. Matka převedla dům do vlastnictví žalobkyně. Žalobkyně u sebe nemá cestovní doklad, protože ho dala jako zástavu za finanční půjčku jednomu Ukrajinci. Žalobkyně poprvé do České republiky přijela v roce 2005 a bez pracovního povolení a povolení k pobytu zde pobývala do svého vyhoštění v roce 2010. Důvodem opětovného příjezdu do České republiky v roce 2010 byly malé výdělky žalobkyně. Žalobkyně si v roce 2010 po návratu na Ukrajinu společně se svou kamarádkou půjčila na vysoký úrok peněžní prostředky od soukromé firmy ve výši 20.000 euro, aby si mohly v Dněpropetrovsku otevřít restauraci. Restaurace zpočátku fungovala a žalobkyně dluh splácela, ale kamarádka pak začala krást, odjela z Ukrajiny a žalobkyně neměla na splátky. Firma, která žalobkyni peníze půjčila, jí začala vyhrožovat, a tak žalobkyně odjela do České republiky, aby si na splacení vydělala. Došlo i k vyhrožování její rodině, ale po čase rodinu nechali být. Žalobkyně musí dluh splatit do roku 2025. Žalobkyně se v případě návratu obává osob, od kterých si půjčila peníze. Mohli by ji i zabít, jak se to běžně děje. Od své matky žalobkyně ví, že její věřitelé vědí, že je v České republice a že zde žádá o mezinárodní ochranu. Žalobkyně si vzala půjčku ještě na příjmení X, věřitelé nevědí, že už se jmenuje jinak. Žalobkyně se na Ukrajinu nemůže vrátit, protože je nereálné tak vysokou částku splatit.

Ze správního spisu dále vyplývá, že pro posouzení žádosti žalovaný shromáždil jako podklady pro vydání rozhodnutí informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky z června 2016 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti a po návratu do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí, informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky z července 2016 o možnosti podat stížnost proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci, informaci odboru azylové a imigrační politiky Ministerstva vnitra České republiky z listopadu 2016 o politické a bezpečnostní situaci na Ukrajině, vojenské službě a vnitřně přesídlených osobách, informaci Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) ze září 2015 s názvem Posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině – aktualizace č. 3, zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva z prosince 2016 o stavu lidských práv na Ukrajině za období 16. srpna až 15. listopadu 2016, výroční zprávu Human Rights Watch 2017 z ledna 2017, výroční zprávu Freedom House s názvem Svoboda ve světě 2017 – Ukrajina z ledna 2017, výroční zprávu Amnesty International 2017 z února 2017, zprávu Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických z března 2017 o dodržování lidských práv na Ukrajině v roce 2016, informaci Ministerstva vnitra Velké Británie z ledna 2016 s názvem Ukrajina: Krym, Doněck a Luhansk, závazné stanovisko k vycestování žalobkyně ze dne 27. 3. 2017, a dále samotnou žádost o udělení mezinárodní ochrany, poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu a protokol o pohovoru. Při seznámení s výše uvedenými podklady pro vydání rozhodnutí žalobkyně toliko uvedla, že si myslí, že uvedené podklady neodpovídají skutečnosti.

Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Tento článek vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ

dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie jsou povinny výše uvedený závazek transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Vzhledem k tomu, že Česká republika obsah této směrnice netransponovala do svého vnitrostátního právního řádu, ač tak měla nejpozději do 20. 7. 2015 učinit, má ustanovení předmětného článku přímé účinky a užije se na tento případ, protože žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána po tomto datu (čl. 52 odst. 1 věta první procedurální směrnice). Procesní pravidla vyplývající z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice se proto prosadí na úkor § 75 odst. 1 s. ř. s.

K jednotlivým námitkám uvedeným v žalobě soud uvádí:

Podle § 28 odst. 1 a 2 zákona o azylu mezinárodní ochrana se udělí ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Neshledá-li ministerstvo důvody k udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany, odůvodní své rozhodnutí ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany.

Podle § 12 zákona o azylu azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec

*a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo
b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

Podle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje

*a) uložení nebo vykonání trestu smrti,
b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,
c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo
d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*

Podle § 2 odst. 6 zákona o azylu se původcem pronásledování nebo vážné újmy rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je

cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.

Podle § 2 odst. 5 zákona o azylu ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmu se rozumí zejména přiměřené kroky příslušných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup.

Obecné tvrzení žalobkyně, že v řízení byly porušeny § 2 odst. 1, § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52 a § 68 odst. 3 správního řádu, doprovázené parafrází textu těchto ustanovení zákona, nejsou žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Totéž platí i o tvrzení, že byly porušeny § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu. Dle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vylicit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 – 58). Na tomto právním názoru setrval rozšířený senát NSS i v rozsudku ze dne 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008 – 78, v němž s odkazem na své předchozí, výše citované usnesení potvrdil, že náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je splněna, pokud jsou z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jím domnělé nezákonnosti správního rozhodnutí; právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum.

Těmto požadavkům ovšem výše uvedená tvrzení žalobkyně nedostála, neboť jde pouze o citaci ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, aniž by žalobkyně uvedla konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž svá tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá. Není na soudu, aby nahrazoval procesní aktivitu žalobkyně a dohledával ve správním spisu konkrétní nezákonnosti (viz rozsudek NSS čj. 4 As 3/2008 – 78, bod 31).

Žalobkyně v průběhu správního řízení uvedla jako důvod pro podání žádosti o mezinárodní ochranu, že v zemi původu má věřitele, od které si půjčila finanční prostředky, které není schopna splácet, a věřitel jí tak vyhrožuje.

K námitce žalobkyně, že jí měl být udělen azyl dle § 12 zákona o azylu, soud uvádí, že problémy se soukromými osobami (věřitelem) v zemi původu nejsou důvodem pro udělení azylu, neboť i kdyby je bylo možné považovat za pronásledování, nemají sebemenší souvislost s rasou žalobkyně, jejím pohlavím, náboženským vyznáním, národností, příslušností k určité sociální skupině nebo se zastáváním určitých politických názorů. Žalobkyně ostatně ani netvrdila, že by výhrůžky, jimiž byla ze strany soukromých osob (věřitele) častována, byly motivovány některým z právě uvedených důvodů. Je-li účelem výhrůžek věřitele docílit vrácení zapůjčených peněz, a z tvrzení žalobkyně nevyplývá, že by měl být účel výhrůžek jiný, nejedná se o azylově relevantní příčinu (pohnutku) „pronásledování“. Je přitom irelevantní, zda je vymáhaný dluh po právu či nikoliv. Žalobkyni proto nelze přiznat mezinárodní ochranu ve formě azylu (shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, čj. 6 Azs 45/2003 – 49). Žalobní bod není důvodný.

K výtce žalobkyně, že žalovaný měl hodnotit okolnosti jejího případu v souvislosti s možností udělení humanitárního azylu, soud uvádí, že z obsahu napadeného rozhodnutí jednoznačně plyne, že se žalovaný možností udělit žalobkyni tzv. humanitární azyl zabýval. Úvahy žalovaného o neudělení tohoto druhu azylu podléhají pouze omezenému soudnímu přezkumu, neboť aplikace tohoto institutu je vázána jednak na podřazení situace konkrétního žadatele neurčitému právnímu pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“, jednak na provedení správního uvážení indikovaného slovním spojením „lze udělit“ (viz např. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003 – 48). Humanitární azyl dopadá toliko na závažné situace hodné zvláštního zřetele jako např. udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004 – 55, viz též usnesení NSS ze dne 8. 4. 2016, čj. 6 Azs 34/2016 – 30). Žalobkyně neuvedla v žádosti o mezinárodní ochranu ani později ve správním řízení žádné okolnosti takto mimořádného charakteru, které by mohly být důvodem pro udělení humanitárního azylu. Ohrožení žalobkyně ze strany jejího věřitele vskutku není žádným humanitárním důvodem.

Žalovaný u humanitárního azylu jako u jediné subformy mezinárodní ochrany přistupuje ke správnímu uvážení. Vyplývá to ze samotného znění § 14 zákona o azylu. Žalovaný je při své úvaze limitován toliko dodržením příslušných procesních předpisů (srov. rozsudek NSS ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Azs 12/2003 – 38) a obecným zákazem libovůle (srov. rozsudek NSS ze dne 15. 12. 2003, čj. 4 Azs 31/2003 – 64). Za další

požadavek kladený na řádný výkon správního uvážení lze považovat, aby byla zachována zákonnost rozhodnutí a aby při používání správního uvážení nedocházelo k neodůvodněným rozdílům. V případě, že jsou výše stanovené požadavky na správní uvážení dodrženy, nejde o jeho zneužití.

Ze správního spisu nevyplývá porušení procesních předpisů žalovaným a úvaha, kterou provedl na straně 6 žalobou napadeného rozhodnutí, nevykazuje známky libovůle, je srozumitelná. Žalovaný vzal do úvahy zdravotní stav žalobkyně a její schopnost zabezpečit si životní potřeby. Zabýval se tedy hledisky, která jsou pro udělení humanitárního azylu relevantní. Žalobní bod tak není důvodný.

Žalobkyně dále namítla, že ji z výše uvedených důvodů měla být udělena doplňková ochrana podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. K tomu soud uvádí následující. Pokud jde o podmínky přiznání doplňkové ochrany, jakožto subsidiární formy mezinárodní ochrany, musí být vážná újma, která žalobci reálně v zemi původu hrozí, přičitatelná státu (§ 2 odst. 6 zákona o azylu). Stát je původce hrozby vážné újmy ze strany soukromých osob, pouze pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou. Podle § 2 odst. 5 zákona o azylu se ochranou před vážnou újmou rozumí zejména přiměřené kroky odpovědných státních orgánů směřující k zabránění způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup.

Soud předesílá, že tvrzení žalobkyně ohledně vyhrožování ze strany věřitele je veskrze obecné. Žalobkyně pouze uvedla, že je jí vyhrožováno, neupřesnila, čím (jakým následkem) jí je vyhrožováno a jakou formou (žalobkyně je od roku 2010 na území České republiky). Zmínila pouze obavu ze zabití, nikoliv ovšem jako upřesnění obsahu výhrůžek, nýbrž toliko k ilustraci údajně běžného přístupu věřitelů k dlužníkům, kteří jsou v prodlení. Závažnost vyhrožování se jeví diskutabilní i v souvislosti s tvrzením žalobkyně, že bylo vyhrožováno rovněž její matce, která po podniknutí určitých kroků dosáhla toho, že jí již vyhrožováno není. Vyhrožování přitom nutně nemusí mít pouze protiprávní podobu (psychický nátlak, hrozba újmy na zdraví), ale může jít i jen o vyhrožování následky, které jsou dle platného práva spojeny s řádným a včasným neuhrazením dluhu („vyhrožování exekucí“, „vyhrožování prodejem rodinného domu, resp. ztrátou obydlí“ apod.). Žalobkyně o svém věřiteli vypovídala jen „mlhavě“, neupřesnila, o koho se konkrétně jedná. O napojení věřitele na organizovaný zločin („mafii“) se žalobkyně v průběhu správního řízení ani náznakem nezmínila, tento aspekt věci vnesl do soudního řízení až zástupce žalobkyně. Vzhledem k tomu, že dluh převzatý v roce 2010 má být dle výpovědi žalobkyně uhrazen do roku 2025, lze se domnívat, že se jedná o institucionálního věřitele. U tohoto typu věřitelů, kteří obvykle váží půjčku na poskytnutí dostatečného majetkového zajištění, tím spíše v případě velkých půjček, je přitom obecně riziko vymáhání dluhu nelegálními prostředky minimální.

Z tvrzení žalobkyně v průběhu správního řízení, z žaloby, jejího doplnění ani z repliky nevyplývá, že by se žalobkyně před odchodem z Ukrajiny v roce 2010 z důvodu obav před věřitelem obrátila na policii či jiné státní orgány. V žalobě žalobkyně poukázala na neschopnost či neochotu státních orgánů Ukrajiny, včetně policie, zajistit odpovídajícím způsobem ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu ze strany soukromých osob. Z informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 25. 7. 2016 vyplynulo, že lze proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci podat stížnost. Přestože je dále uvedeno, že se prošetření v případě neaktivity stěžovatele může významně protáhnout, je tato informace vodítkem k tomu, že lze v případě nečinnosti policie při šetření vyhrožování ze strany soukromých osob využít tohoto nástroje, který ukrajinský právní řád nabízí. Skutečnost, že existuje nástroj, jehož pomocí se lze dovolávat aktivity policie při vyšetřování trestných činů, implikuje, že se žalobkyně měla na policii, případně státní orgány obrátit, a to i vzhledem k tomu, že žalobkyně nemá žádné skutečné negativní zkušenosti s možností policejní ochrany před hrozbou ze strany věřitele. Vzhledem ke skutečnosti, že ze zmíněné informace Ministerstva zahraničních věcí, která je součástí správního spisu, plyne, že takové možnosti právně existují, přičemž při nečinnosti policie lze podat stížnost, má soud za to, že na Ukrajině existuje účinný systém ochrany jednotlivců před kriminálními útoky ze strany soukromých osob.

Žalobkyně nepředložila žádné důkazy (ani vlastní věrohodnou výpověď), z nichž by vyplývalo, že jí státní složky v zemi původu nejsou schopny ochránit před útoky ze strany soukromých osob, a to s ohledem na její vlastní zkušenosti nebo zkušenosti jí blízkých osob nacházejících se v obdobné situaci. V doplnění žaloby bez jakéhokoliv podkladu ve zprávách o zemi původu tvrdí, že jí hrozí násilná smrt, neboť taková je běžná praxe. Toto tvrzení je nejen zcela nepodložené, ale též zjevně nevěrohodné. Byť si lze představit, že při vymáhání dluhů mohou být využívány různé nátlakové až násilnické praktiky, smrt dlužníka mezi ně nepatří, neboť tím definitivně ztrácí věřitel naději na uspokojení dluhu. Nic přitom nenasvědčuje tomu, že by se právě žalobkyně měla stát objektem násilného jednání, neboť sama uvedla, že věřitel vyhrožoval i její matce, ovšem poté, co provedla nespécifikovaná opatření směřující k tomu, že není za dluh odpovědná, výhrůžky ustaly, žádný další nátlak vůči ní vyvíjen není. Byť soudu není zřejmé, jaká opatření matka žalobkyně učinila, nepochybuje o tom, že pokud by věřitel žalobkyně měl v úmyslu počínat si skutečně násilně při vymáhání dluhu, přičemž věřitel ví, že žalobkyně má v zemi původu matku, nepochybně by jakákoliv „opatření“ učiněná matkou nemohla věřitele odradit od pokračování v nátlaku. Teprve v replice žalobkyně uvedla, že její věřitel tvoří organizovanou skupinu napojenou na mafii, která vyhrožuje i jiným dlužníkům. Tím žalobkyně posouvá celou otázku do jiné roviny a intenzity, přitom ve správním řízení se o napojení jejího věřitele na organizovaný zločin a mafii nezmiňovala. Gradace závažnosti hrozby, kterou lze s postupem času ve vyjádřeních žalobkyně vysledovat, vede k naprosté ztrátě její kredibility. Nelze vyloučit, že jde o výsledek neuváženého způsobu výkonu zastupování, jenž je patrně motivován snahou vyličít „azylový příběh“ žalobkyně co nejdramatičtěji za účelem zvýšení šance na úspěch v soudním řízení.

Ani ze zpráv o zemi původu nelze dovodit, že by v zemi původu zcela absentoval systém ochrany před deliktním jednáním soukromých osob, resp. byl za všech okolností neefektivní. Nevyplývá to ani ze zprávy norského centra Landinfo, na kterou poukazuje

žalobkyně v replice. Tato zpráva totiž popisuje problémy spojené s výkonem soudnictví, nikoliv dostupnost a efektivitu policejního vyšetřování a ochrany. V této souvislosti považuje soud za významné zdůraznit, že žalobkyně nedovozuje neefektivitu existujícího institucionálního rámce ochrany před deliktním jednáním soukromých osob z toho, že by její věřitel, který má být původcem výhrůžek, měl blízké (klientelistické) vazby na policejní složky, popř. na ně působil korupcí. Žalobkyní citovaná zpráva nadto pochází z roku 2015 a logicky tedy pomíjí významné reformní změny, které byly zahájeny po změně politického režimu v zemi původu. Výsledky, kterých již reálně bylo dosaženo (zavedení zvláštního bezpečnostního sboru označovaného jako „policie“, jenž působí v ulicích měst za účelem udržování bezpečnosti a pořádku, upořádování zprofanovaného původního bezpečnostního sboru označovaného jako „milice“), jsou přitom hodnoceny vysoce pozitivně. Této skutečnosti by si byla žalobkyně vědoma, pakliže by zohlednila nejaktuálnější zprávu týkající se této otázky, která je k dispozici, a to zprávu francouzské OFPRA z května 2017 z pozorovací mise uskutečněné na Ukrajině (dostupná v anglickém jazyce na: https://www.ofpra.gouv.fr/sites/default/files/atoms/files/rapport_mission_ukr_mai_2017_v2.pdf).

S ohledem na výše uvedené tedy dospěl soud k závěru, že nelze hrozbu vážné újmy, kterou by žalobkyni mohl způsobit její věřitel, přičítat státu ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu, neboť žalobkyně se neobrátila na policii s žádostí o poskytnutí ochrany, resp. o vyšetření protiprávního jednání věřitele. Soud tedy uzavírá, že vyhrožování věřitele žalobkyni nenaplnňuje podmínky § 14a zákona o azylu. Žalobní bod je nedůvodný.

K námitce žalobkyně, že žalovaný neprokázal, že by Ukrajina byla považována za bezpečnou zemi, ve které by jí byla zajištěna adekvátní ochrana, soud uvádí, že žalobkyně během správního řízení ani nenaznačila, že by se na policii pokoušela obrátit či že se na ni neobrátila z důvodu, že ta ji není schopna či ochotna ochranu poskytnout. Tvrzení o neschopnosti či neochotě policie poskytnout jí ochranu žalobkyně uvedla až v samotné žalobě. Proto nelze po žalovaném požadovat, aby se touto okolností ve svém rozhodnutí podrobněji zabýval a shromažďoval podklady, které by se detailně zabývaly činností policie při vyšetřování běžné kriminality, jestliže ze shromážděných zpráv pojednávajících o těchto otázkách alespoň rámcově nevyplynula absence či neúčinnost ochrany. Soud nicméně připouští, že napadené rozhodnutí je v tomto ohledu na samé hraně přezkoumatelnosti a nepochybně by bylo možné kvalitu odůvodnění, stejně jako kvalitu informací o zemi původu zabývajících se ochranou před trestnou činností významně zlepšit. Pojem bezpečná země původu, jenž je definován v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, se navíc užívá v souvislosti se zjevnou nedůvodností žádosti o udělení mezinárodní ochrany dle § 16 odst. 2 zákona o azylu. V daném případě však žalovaný žádost žalobkyně nezamítl pro zjevnou nedůvodnost, ale meritorně se jí zabýval. Jak již soud uvedl výše, z informace Ministerstva zahraničních věcí z července 2016 lze dovodit, že existuje možnost obrátit se na policii, případně na jiné orgány, pokud je policie pasivní. Žalobní bod je nedůvodný.

K námitce žalobkyně, že žalovaný ve svém rozhodnutí nereflektoval informace obsažené ve shromážděných zprávách o zemi původu, což žalobkyni omezilo v možnosti

konkrétně na tyto zprávy o zemi původu reagovat, soud uvádí, že není pravdou, že by žalovaný některé zprávy o zemi původu ve svém rozhodnutí explicitně nereflektoval. Na straně 8 svého rozhodnutí žalovaný poukazuje na informaci Ministerstva zahraničních věcí z června 2016 a na straně 9 žalovaný zmiňuje informaci Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Soud připouští, že by žalovaný mohl na zprávy o zemi původu odkazovat četněji a konkrétněji, avšak podstatné je, že rozhodnutí žalovaného je přezkoumatelné a že ze zpráv o zemi původu, jež jsou součástí správního spisu, lze kladně zodpovědět otázku stěžejní pro situaci žalobkyně, tedy zda na Ukrajině existuje možnost obrátit se v případě hrozby od soukromých osob na policii. Žalobní bod je nedůvodný.

Žalobkyně se prostřednictvím institutu mezinárodní ochrany nemůže ukrýt před svým věřitelem toliko z důvodu, že nedisponuje finančními prostředky na splacení svého dluhu. Ze správního řízení (tvrzení žalobkyně, zprávy o zemi původu) přitom nevyplynuly skutečnosti, na základě kterých by měla být žalobkyni mezinárodní ochrana udělena. Z okolností, za nichž byla žádost o mezinárodní ochranu podána, které žalovaný přiléhavě vystihl v napadeném rozhodnutí (ekonomické důvody odjezdu ze země původu, opakovaný dlouhodobý nelegální pobyt na území České republiky, využívání cizí identity za účelem bezproblémového přístupu na trh práce v České republice, opakované uložení správního vyhoštění, podání žádosti až po zajištění za účelem vyhoštění), lze dovodit, že motivem pro podání žádosti nebyla intenzivně prožívaná obava ze závažného ublížení na zdraví či smrti v případě návratu do země původu, nýbrž snaha vyhnout se vyhoštění.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

Vzhledem k tomu, že všechny žalobní body jsou nedůvodné, a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve **lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 21. července 2017

Tomáš Kocourek, v.r.
soudce

Za správnost: Alena Lébllová